

6) נכרתה ה' ושי"ן, 7) שנת נב' ושי"ן, 8) נלעיל א' ושי"ן, 9) נלעיל א' ושי"ן, 10) נלעיל א' ושי"ן, 11) נכרתה ה' ושי"ן, 12) נכרתה ה' ושי"ן, 13) נכרתה ה' ושי"ן, 14) נכרתה ה' ושי"ן, 15) נכרתה ה' ושי"ן, 16) נכרתה ה' ושי"ן, 17) נכרתה ה' ושי"ן, 18) נכרתה ה' ושי"ן, 19) נכרתה ה' ושי"ן, 20) נכרתה ה' ושי"ן, 21) נכרתה ה' ושי"ן, 22) נכרתה ה' ושי"ן, 23) נכרתה ה' ושי"ן, 24) נכרתה ה' ושי"ן, 25) נכרתה ה' ושי"ן, 26) נכרתה ה' ושי"ן, 27) נכרתה ה' ושי"ן, 28) נכרתה ה' ושי"ן, 29) נכרתה ה' ושי"ן, 30) נכרתה ה' ושי"ן, 31) נכרתה ה' ושי"ן, 32) נכרתה ה' ושי"ן, 33) נכרתה ה' ושי"ן, 34) נכרתה ה' ושי"ן, 35) נכרתה ה' ושי"ן, 36) נכרתה ה' ושי"ן, 37) נכרתה ה' ושי"ן, 38) נכרתה ה' ושי"ן, 39) נכרתה ה' ושי"ן, 40) נכרתה ה' ושי"ן, 41) נכרתה ה' ושי"ן, 42) נכרתה ה' ושי"ן, 43) נכרתה ה' ושי"ן, 44) נכרתה ה' ושי"ן, 45) נכרתה ה' ושי"ן, 46) נכרתה ה' ושי"ן, 47) נכרתה ה' ושי"ן, 48) נכרתה ה' ושי"ן, 49) נכרתה ה' ושי"ן, 50) נכרתה ה' ושי"ן, 51) נכרתה ה' ושי"ן, 52) נכרתה ה' ושי"ן, 53) נכרתה ה' ושי"ן, 54) נכרתה ה' ושי"ן, 55) נכרתה ה' ושי"ן, 56) נכרתה ה' ושי"ן, 57) נכרתה ה' ושי"ן, 58) נכרתה ה' ושי"ן, 59) נכרתה ה' ושי"ן, 60) נכרתה ה' ושי"ן, 61) נכרתה ה' ושי"ן, 62) נכרתה ה' ושי"ן, 63) נכרתה ה' ושי"ן, 64) נכרתה ה' ושי"ן, 65) נכרתה ה' ושי"ן, 66) נכרתה ה' ושי"ן, 67) נכרתה ה' ושי"ן, 68) נכרתה ה' ושי"ן, 69) נכרתה ה' ושי"ן, 70) נכרתה ה' ושי"ן, 71) נכרתה ה' ושי"ן, 72) נכרתה ה' ושי"ן, 73) נכרתה ה' ושי"ן, 74) נכרתה ה' ושי"ן, 75) נכרתה ה' ושי"ן, 76) נכרתה ה' ושי"ן, 77) נכרתה ה' ושי"ן, 78) נכרתה ה' ושי"ן, 79) נכרתה ה' ושי"ן, 80) נכרתה ה' ושי"ן, 81) נכרתה ה' ושי"ן, 82) נכרתה ה' ושי"ן, 83) נכרתה ה' ושי"ן, 84) נכרתה ה' ושי"ן, 85) נכרתה ה' ושי"ן, 86) נכרתה ה' ושי"ן, 87) נכרתה ה' ושי"ן, 88) נכרתה ה' ושי"ן, 89) נכרתה ה' ושי"ן, 90) נכרתה ה' ושי"ן, 91) נכרתה ה' ושי"ן, 92) נכרתה ה' ושי"ן, 93) נכרתה ה' ושי"ן, 94) נכרתה ה' ושי"ן, 95) נכרתה ה' ושי"ן, 96) נכרתה ה' ושי"ן, 97) נכרתה ה' ושי"ן, 98) נכרתה ה' ושי"ן, 99) נכרתה ה' ושי"ן, 100) נכרתה ה' ושי"ן.

מיקל. אע"ג דמשני לא סבר דמפקיד איניש מידי דלא חסר נה: דאמר מר. רבה בר נחמני רביה דאביי דרבה גידלו צביטו: דהפסוק. שבעה שנה לא ימחו זרעוניה: לזרע [שפאל] חטין וכו'. ה"ג פסק עמו חטין שמה הוא זרעה חטין בשנה

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קו.

עין משפט
גד מצוה

מו א ב מיי פ"ח מהל' שכירות הלכה ט סמג עשין פט טושי"ע ח"מ ס"י שכת':
מו ג ד ה מיי פ"ו מהל' גזילה ואצירה הלכה ד סמג עשין עג טושי"ע ח"מ ס"י ס"י רעג סעיף ז':
מוח ו מיי פ"ד מהל' שכנים הלכה ט סמג עשין פב טושי"ע ח"מ ס"י קסו סעיף ז וסי' קנה סעיף כט':
ז [טושי"ע ח"מ ס"י עגמ סעיף ה]:

לענין רש"י
קריש"יין [קריש"יין].
שחלים.

מוסף רש"י

אסור לו לאדם שיעמוד על שדה חבירו כו'. שלא יוקטן ענין רעה (ב"ב). שלא תמצא אשתך ספק גדה בשעת ביאתך מן הדרך. בשעה שאלס מן הדרך קשה לו ועל תם אל מועד (טוהדורו). שיהיו צאצאי מעיד במותך. בתורה ולעשר וכבוד (תענית א').

האי מאן דבעי דתתבור [ארעיה]. פ"י צקונט' שמקלקל שדה וקשה לדלרנה כך הוא רגילות של עובדי אלמה שורעים שנה חטין ושנה שטורין וכשזרעין אותה ז' שנים חטין לרופין או שטורין מתקלקלת וכן נמי משמע בשילהי חוקת הבתים (ב"ב דף טז): ג"כ

אחד אמר אכלה חטין ואחד אמר אכלה שטורין כדפי' רבינו שמואל התם לך י"ל האי מאן דבעי שמהא שדהו חשונה כאלו הניחה שנה אחת צורה כי כן דרך לזרעה שנה ולהזכירה שנה כדי שתחזור לכהה ממנה שהוכחה לזרע שמה חטין ושמה שטורין ולכן אסור רש"י כשלאמר לזרעה חטין שלא יזרע שטורין כי שמה אשתקד זרעה שטורין ואי כריז ותני לית לן זה ס"ל לא יאסור רש"י: ג' דהני תהלין דבי ביתנא אין בהם משום גזל. אע"ג דהשתנה יהושע שיהו מלקטין עשבים בכל מקום כדאמר בסוף פ' מרובה (ב"ב דף פ"א). התם מיירי בעשבים שאין ראויים לאדם אלא לבהמה וכן משמע מדלא נקט ירקות אבל תהלין הוא מאלל דאס אסור אלא"כ הוא שדה פשתן: אי"לן העומד על המיצר. פ"י הקונטרס אינו מיושב שפירש אינן שטוע עקרקע סמוך למיצר והשרשים נטיים בשל חצירו אלא נראה לפרש שהאינן עומד ממנו על המיצר שהוא של שניהם ואין השרשים מתפשטין לקרקע של זה וזה יתר משל זה אך הענפים נטוין יותר לשל אחד מהם רב אמר הנוטה לכאן לכאן כיון שהשרשים שיש בשל זה כמו בשל זה אולינן בתר הענפים מה שיש מן הענפים כנגד המיצר חולקים והשאר לרשות שטורין הוי הכל שלו ושמואל אמר חולקין אולינן בתר השרשים שיש שם חטין כמו כן יהיו שיש ענפים אצל אי נטוע כולו ברשות אחד והענפים נטיים ברשות חצירו זה אמר ר' יוחנן ב"ב פ"א לא יחפור (ב"ב דף טז): ושם ד"ה (ואחד) נמצא וקורא שעל מנת כן הנחיל יהושע את הארץ שכל הענפים יהא לבעל השרשים ובהא מודו נמי רב ושמואל דשמעתי ופריך אינן העומד על המיצר חולקים ומשני בממלא כל המיצר כמו שהשרשים הן כולן על המיצר כך הם הענפים ודמלי טעוניה למד גיפאל דקאמר לא שהענפים עוזרים המיצר אלא שיש פירות לזד אחד יותר מלזד חצירו מהו דתימא ניפלוג לאורכו של מיצר קמ"ל דחולקין לרוחבו של מיצר ושילהי הבית והעלייה (למקן דף ק"ח): דתנן שמי גינות זו למעלה מזו וירק צינמים השרשים לכ"ע הם של עליון לפי שהם יונקים מנגינתו אבל הנוף שהוא באיור התחתון לר' יהודה הוא של תחתון ולר"מ הוי לשל עליון דאמר שדי נופו בתר עיקרו והתם פסקי

מיקל אמר אביי טעמא דרבן שמעון כדמר דאמר מר האי מאן דניחא ליה דתתבור ארעיה לזרעה שתא חטי ושתא שערי שתא שתי ושתא ערב ולא אמרן אלא דלא כריב ותני אבל כריב ותני לית לן בה: תבואה לא יזרעה קטנית [וכו']]: מתני ליה רב יהודה לרבין וא' תבואה יזרעה קטנית א"ל והא אנו תנן תבואה לא יזרעה קטנית א"ל לא קשיא א"ל - הא לן והא ליה רב יהודה לרבין בר ר"ג רבין אחי הני תחלי דבי ביתנא אין בהן משום גזל יעומדות על גבולין יש בהן משום גזל והאם הוקשו לזרע אפילו דבי ביתנא נמי יש בהם משום גזל מ"ט מאי דאפסיד אפסיד א"ל רב יהודה לרבין בר ר"ג רבין אחי הני דילי דילך ודילך דילי (6) נהוג בני מצרא אילן הנוטה לכאן לכאן והנוטה לכאן לכאן דאיתמר אילן העומד על המיצר אמר רב הנוטה לכאן לכאן והנוטה לכאן לכאן ושמואל אמר חולקין מתיבי אילן העומד על המיצר יחלוקו תיובתא דרב (7) תרומא שמואל אליבא דרב בממלא כל המיצר כולו אי הכי מאי למימרא לא צריכא דתלי טוניה לחד גיסא ואכתי מאי למימרא מהו דתימא (8) דא"ל פלוג הכי קמ"ל דאמר ליה מאי חזית דפלוג הכי פלוג הכי א"ל רב יהודה לרבין בר ר"ג רבין אחי לא תזבין ארעא דסמיכא למתא (9) דא"ר (10) אבהו אמר רב הונא אמר רב יאסור לו לאדם שיעמוד על שדה חבירו בשעה שעומדת במקומותיה אינו והא אישכחניהו רבי אבא לתלמידיה דרב אמר להו מאי אמר רב בהני קראי וברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה בברוך אתה בבורך וברוך אתה בצאתך ואמרו ליה הכי אמר רב ברוך אתה בעיר שיהא ביתך סמוך לבהב"ג ברוך אתה בשדה שיהו נכסוך קרובים לעיר ברוך אתה בבורך ושלא תמצא אשתך ספק גדה בשעת ביאתך מן הדרך ברוך אתה בצאתך ויהיו צאצאי מעיד במותך ואמר ר' יוחנן לא אמר הכי אמר רבי יוחנן לא אמר הכי: סמוך לשולחן. כלומר סמוך לציתך שלא תצטרך להרחיק צדקות. והאי דנקט שולחן שמוכל לצדוק עמך לפני אכילה ולאחר אכילה כדאמר בשבת (דף מ"א). כדתינא הנלךך לנקביו ואוכל דומה לתנור שהסיקוהו על גבי אפרו ואחר אכילה שהמאכל דוחק ומוליא את המעוכל ואם יהא צריך להרחיק פתמים שהעמוד חוזר ובה לדי דהרוקן. אכל צית הכנסת סמוך לציתו לר' יוחנן לאו מעלימתא היא: ר' יוחנן נטעמיה.

דאמר מר. רבה בר נחמני רביה דאביי דרבה גידלו צביטו: דהפסוק. שבעה שנה לא ימחו זרעוניה: לזרע [שפאל] חטין וכו'. ה"ג פסק עמו חטין שמה הוא זרעה חטין בשנה שזרעה ואם יזרעה זה שטורין נמלא זה מקלקלה: דלא כריז ופני. חרשה לאחר קצירה ושינה בשעת הזרע: מסני לה רב יוסדס לרבינן. צממתי תבואה יזרענה קטנית: הא לן והא להו. מנתי בא"י קאי שהיא מקום הרים ואיכא למיחש לכחשא דארעא אנו השתא צבצל קיימינן שהיא מצולה וטבועה בצבצי המים וליכא למיחש לכחשא דארעא הלך משנה צבל מקום שירצה מקטנית לתבואה ומתבואה לקטנית ור"ש אומר כדאמרן: סתלי דבי יסנא. שחלים שקורין קריש"יין הגדלים בין הפשתן: אין צהן משום גזל לכל הצהן ועוקרן לפי שהוא משביח את הצעלים שמפקדים פשתן יותר על דמיה: ואם עומדת על גבול הערוגה שאין עומדין בתוכה: יש צהן משום גזל ללא מפסקי: הוקשו לזרע. אותן שחלים שעמדו בפשתן ימים רבים עד שנגמר גידוליהן שוב אין עוקרתן מועלת לפשתן ויש צהן משום גזל: דיני דילך דילך דיני. יש צבאילנותי שהפירות שלן וצבאילנותי שהפירות שלי ששדומתו זו לזו סמוכות והמלכים גבוהים ואילנות נטועין בהם יש מהן נטועין בשלי ששרשיהן כפפו ונטו כולן לתוך שדך ויונקין משלך ויש בשלך שטורין לתוך שלי ויונקים מארצי: ונהגו בני מצרא וכו' נוטה לכאן לכאן נטוין שרשין לשדה זו הפירות שלו: צממלא כל המלך. שטורין שרשין לכאן ולכאן: דמלי נטויה. משא פירותיו וענפיו נוטה לזד האחד: פלוג הכי. טול אתה חציו שאלך ואני חציו שאללי: פלוג הכי. לעבר רוחב השדה חלוק האילן אם עומדת השדה מורח ומערב חלוק אותה האילן כפון ודרום: לא טונון. לא תקנה שדה הסמוכה לעיר ששין בני אדם שולטת בה תמיד: אסור לאדם כו'. שלא יפסידנה בעין הרע: קרובין לעיר. שלא יהא טורח להכניס פירות: ספק גדה. ושי"ש ודאי: אמר ר' אבא רבי יוחנן לא אמר הכי: סמוך לשולחן. כלומר סמוך לציתך שלא תצטרך להרחיק צדקות. והאי דנקט שולחן שמוכל לצדוק עמך לפני אכילה ולאחר אכילה כדאמר בשבת (דף מ"א). כדתינא הנלךך לנקביו ואוכל דומה לתנור שהסיקוהו על גבי אפרו ואחר אכילה שהמאכל דוחק ומוליא את המעוכל ואם יהא צריך להרחיק פתמים שהעמוד חוזר ובה לדי דהרוקן. אכל צית הכנסת סמוך לציתו לר' יוחנן לאו מעלימתא היא: ר' יוחנן נטעמיה.

תורה אור השלם

1 ברוך אהב עביר ברוך אהב בשדה:
דברים כ"ג
2 ברוך אהב בבאך ברוך אהב בצאתך:
דברים כ"ד

הגהות הב"ח

(א) גמ' ודילך דילי נהוגו:
(ב) שם ר' יוחנן נטעמיה
לכ"ל וכו' ו' נמחק:

הגהות הגר"א

[א] גמ' תבואה יזרעה קטנית. ר"ז ור"י גמ' תבואה לא יזרעה כו' (תנן תבואה יזרעה קטנית) א"ל ל"ק הא כו' מנתי בא"י צביטו צבצל:

כ"ש דאמר כל שיכול עליון לפשוט ידו וליתול הרי אלו שלו והיינו כ"מ והשאר מסתמא הפקיר לתחתון ונראה דאפי' לרב דלית ליה הכא שדי נופו בתר עיקרו סובר שפיר כ"מ דכיון דהתם כל השרשים כולן בשל עליון דין הוא למימר שדי נופו בתר עיקרו כדאמר נמי רבי יוחנן בשילהי לא יחפור ושמואל דאמר הכא חולקין יכול לצדור התם כרבי יהודה דלא אמר שדי נופו בתר עיקרו משום דרגילות למלאות גינתו עפר ולהשוותו אל צדור עיקרו משום דרגילות למלאות גינתו עפר ולהשוותו אל על המיצר רק מעט מן הענפים נטיים לכאן ולכאן מוך לרוחב המיצר:

גינת חצירו ועוד דאין כלל מן הנוף ברשות העליון אלא מיד שרצה חוץ לארץ הוא ברשות התחתון אלא בשמעתין רוב הנוף על המיצר רק מעט מן הענפים נטיים לכאן ולכאן מוך לרוחב המיצר: